

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par Direktīvas 2000/60/EK un 2008/105/EK grozīšanu attiecībā uz prioritārajām vielām ūdens resursu politikas jomā"

COM(2011) 876 final – 2011/0429 (COD)

(2012/C 229/22)

Ziņotāja: **LE NOUAIL-MARLIÈRE kdze**

Eiropas Parlaments 2012. gada 14. februārī un Padome 2012. gada 22. februārī saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 192. panta 1. punktu nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

"Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par direktīvas 2000/60/EK un 2008/105/EK grozīšanu attiecībā uz prioritārajām vielām ūdens resursu politikas jomā"

COM(2011) 876 final – 2011/0429 (COD).

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Lauksaimniecības, lauku attīstības un vides specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2012. gada 11. maijā.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 481. plenārajā sesijā, kas notika 2012. gada 23. un 24. maijā (23. maija sēdē), ar 135 balsīm par, 15 balsīm pret un 14 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1 EESK pauž atbalstu pašreizējam direktīvas projektam, jo tajā ierosināts papildināt prioritāro vielu sarakstu un prioritāro bīstamo vielu sarakstu, iekļaujot tajā vispilnīgāko ietekmes novērtējumā izstrādāto variantu ⁽¹⁾.

1.2 EESK atbalsta Komisijas ierosināto jauno mehānismu, kas sniegtu mērķorientētu augstas kvalitātes monitoringa informāciju par vielu koncentrāciju ūdens vidē, uzsvāru liekot uz iepriekš nebijušiem piesārņotājiem un vielām, par kurām pieejamie monitoringa dati nav pietiekami kvalitatīvi, lai tos varētu izmantot riska novērtējumā. EESK uzskata, ka jaunajam mehānismam būtu jāveicina šādas informācijas vākšana visos Savienības upju baseinu apgabalos un jāļauj monitoringa izmaksas saglabāt samērīgā līmenī.

1.3 Taču EESK iesaka šo projektu papildināt, lai arī tikai eksperimentālos nolūkos, iekļaujot īpašus pētījumus par šādiem aspektiem, kas vēl nav pilnība izpētīti, proti,

- i. nanodaļiņas un it īpaši to mijiedarbība ar prioritārajām vielām; saistībā ar šo aspektu Eiropas Vides aģentūrai ⁽²⁾ rodas arvien vairāk jautājumu;
- ii. vielu ķīmiskie savienojumi, kas veidojas iekšējos ūdeņos, jo šādi savienojumi — pat ļoti vājā koncentrācijā — var būtiski

ietekmēt ūdens vidi.

1.4 EESK ierosina: lai Ūdens pamatdirektīvas īstenošana būtu efektīva, projektu būtu jāpapildina ar atsaucēm uz upju baseinu apsaimniekošanas labas prakses piemēriem.

1.5 EESK uzskata, pirmkārt, ka tādas noturīgas un bioakumulatīvas vielas kā svins un niķelis būtu uzskatāmas par prioritārām bīstamām vielām (PBV), un, otrkārt, par mērķi jānosaka turpmāko 20 gadu laikā pārtraukt to izplūdes, pat ja izplūdes pilnīga pārtraukšana ir saistīta ar lielām izmaksām.

1.6 EESK uzskata: gan ūdens resursu aizsardzības, gan problēmu un arī atbilstošāko risinājumu apzināšanas un to īstenošanai paredzamo izmaksu aprēķināšanas priekšnoteikums ir sabiedrības atbalsts un līdzdalība. Bez sabiedrības atbalsta regulatīviem pasākumiem panākumu nebūs. Ūdens pamatdirektīvas atbilstīgā īstenošanā būtiska ir pilsoniskās sabiedrības loma, turklāt pilsoniskajai sabiedrībai būtu arī jāpalīdz valdībām rast vērtā ņemamo sociālo, vides un ekonomikas aspektu savstarpējo līdzsvaru ⁽³⁾.

1.7 EESK uzsver, ka jāpanāk labi ūdeņu ekoloģiskās un ķīmiskās kvalitātes rādītāji, lai aizsargātu cilvēku veselību, nodrošinātu ūdensapgādi, un saglabātu ekosistēmas un bioloģisko daudzveidību ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ SEC(2011) 1547 final.

⁽²⁾ Eiropas Vides aģentūra, Tehniskais ziņojums 8/2011 "Pārskats par bīstamām vielām Eiropas saldūdeņos un jūras ūdeņos".

⁽³⁾ OV C 224, 30.8.2008., 67. lpp. un OV C 97, 28.4.2007., 3. lpp.

⁽⁴⁾ OV C 248, 25.8.2011., 1. lpp.

1.8 EESK norāda, ka ar jauno direktīvu būtu jāvienkāršo un jāracionalizē dalībvalstu ziņošanas pienākumi.

2. Ievads

2.1 Ar izskatāmo direktīvas projektu paredzēts grozīt Direktīvu 2000/60/EK un 2008/105/EK attiecībā uz prioritārajām vielām ūdens resursu (izņemot jūras vides resursu) politikas jomā saskaņā ar Ūdens pamatdirektīvā noteikto, proti,

- i. prioritāro vielu (PV) sarakstu pārskatīt vismaz vienu reizi četros gados, vajadzības gadījumā ierosināt jaunas PV vai jaunas prioritāras bīstamās vielas (PBV);
- ii. pamatojoties uz jaunākajiem datiem, noteikt jaunus vides kvalitātes standartus (VKS) attiecīgi virszemes ūdeņiem, sedimentiem vai biotai.

2.2 Dokumenta pārskatīšanā atbalstu sniedza darba grupa un izmantoti rezultāti, kas gūti, apspriežoties ar Eiropas Komisijas un dalībvalstu ekspertiem, ieinteresētajām pusēm (profesionālām apvienībām un NVO) un Veselības un vides apdraudējumu zinātniskajai komitejai (SCHER).

2.3 Pēc minētās apspriešanās un šajā saistībā veiktā ietekmes novērtējuma [SEC(2011)1547 final] pašreizējā direktīvas projektā prioritāro vielu saraksts (33 prioritārās vielas) papildināts, ņemot vērā vispilnīgāko ietekmes novērtējuma variantu, proti, sarakstā uzskaitot 48 prioritārās vielas.

2.4 Direktīvas projekta mērķis ir panākt labus iekšzemes ūdeņu ķīmiskās kvalitātes rādītājus, t. i., tādus rādītājus, kas atbilst projekta pielikumā noteiktajiem VKS,

- i. samazinot prioritāro vielu koncentrāciju;
- ii. turpmāko 20 gadu laikā pēc atvasinātās direktīvas pieņemšanas pārtraucot prioritāru bīstamo vielu izplūdes.

3. Vispārīgas piezīmes

3.1 EESK ir pilnīgi pārliecināta, ka ūdens ir ne tikai patēriņa produkts, bet arī vērtīgs dabas resurss, kas būtisks gan tagadējai, gan nākamajām paaudzēm. Minētā iemesla dēļ un arī tāpēc, ka visā Eiropas Savienībā tiek lietotas daudzas piesārņojošas vielas, būtu lietderīgi šīm vielām noteikt ES līmenī saskaņotus VKS.

3.2 Noturīgas, bioakumulatīvas un toksiskas vielas (PBT) rada īpašas problēmas, jo tās ir visur klātesošas, spēj izplatīties tālu, lielā mērā ir visuresošas un noturīgas vielas. Arī šīs vielas tiek

uzskatītas par prioritārām bīstamām vielām (PBV). Dalībvalstīm būtu jāatļauj to vielu, kuru aprītei ir visuresošām PBT vielām piemītošas iezīmes, ietekmi uz ķīmiskās kvalitātes rādītājiem parādīt atsevišķi no pārējām vielām, lai neaizēnotu ūdens kvalitātes uzlabojumu, kas panākts attiecībā uz citām vielām.

3.3 Direktīvas īstenošana pamatojas uz ir upju baseinu apsaimniekošanas plāniem, tātad būtībā tā ir atkarīga no dalībvalstīm. Lai gan Komisija atsaucas uz piemēriem un norāda, ka vērojams vispārējs uzlabojums monitoringa un informācijas sniegšanas jomā, tomēr ir arī skaidrs, ka ne visas dalībvalstis sasniegušas vienādu līmeni⁽⁵⁾. Tāpēc vajadzētu uzlabot direktīvas efektivitāti.

4. Īpašas piezīmes

4.1 Eiropas Komisijas tiesiskais regulējums vairāk balstīts uz jēdzienu "bīstamība" nekā uz jēdzienu "risks". Tādējādi direktīvas projektā ir iekļautas vielas, kurām noteikta koncentrācijas robežvērtība, bet nav iekļauts mijiedarbības risks ar ūdens vidē esošām vielām, pat ja to koncentrācija ir neliela.

- i. Mijiedarbības risks var attiekties gan uz ķīmiskiem maisījumiem, gan nanodaļiņām;
- ii. Šīs parādības vēl nav zinātniski pilnībā izpētītas, taču aizdomas par toksiskumu ir nopietnas; tās ir pietiekamas, lai Eiropas Vides aģentūra šim jautājumam vēltu vienu no jaunākajiem ziņojumiem⁽⁶⁾;
- iii. Lai gan liekas grūti pieņemt tiesību aktus jomās, kas vēl ir maz pētītas, tomēr ūdens ekosistēmu nākotnes dēļ būtu svarīgi, lai Eiropas direktīva par prioritārām vielām ūdens politikas jomā sagatavo dalībvalstis šo parādību ņemšanai vērā.

4.2 Niķelis un svins ir vielas, kas iekļautas prioritāro vielu sarakstā, taču tās netiek uzskatītas par PBV.

- i. Taču minētās vielas ir noturīgas (īpaši niķelim raksturīga visur klātesoša noturība) un bioakumulatīvas vielas, tādēļ saskaņā ar Eiropas Komisijas PBV definīciju tās būtu jāiekļauj PBV sarakstā;
- ii. REACH regulā norādīts, ka šīs vielas izraisa lielas bažas un tām nepieciešama atļauja, jo tās var būt kancerogēnas un reproduktīvajai funkcijai toksiskas (CMR, 1. vai 2. kategorija) un/vai noturīgas un bioakumulatīvas;

⁽⁵⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei "Ceļā uz ilgtspējīgu ūdens apsaimniekošanu Eiropas Savienībā", COM(2007) 128 final, Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei, COM(2009) 156.

⁽⁶⁾ Eiropas Vides aģentūra, Tehniskais ziņojums 8/2011.

- iii. Ievērojot saskaņotības principu ar PBV definīciju un REACH regulu, minētās vielas būtu klasificējamas kā prioritāras bīstamas vielas un būtu jānosaka mērķis turpmāko 20 gadu laikā pārtraukt to izplūdes.

Briselē, 2012. gada 23. maijā

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs*
Staffan NILSSON
